

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

07.06.2018

м. Київ

№ 262

Про затвердження Порядку забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та оцінювання її стану

Відповідно до Закону України “Про вищу освіту”, підпункту 6 пункту 10 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187, з метою упорядкування питань ліцензування освітньої діяльності у сфері вищої освіти та забезпечення якісної підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Порядок забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та оцінювання її стану, що додається.
2. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Тимчасово виконуючий обов’язки
Міністра оборони України

І.С.РУСНАК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства оборони України
№

ПОРЯДОК
забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних
закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та
оцінювання її стану

1. Загальні положення

1.1. Порядок забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (далі – Порядок) визначає:

склад, призначення та вимоги до матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів (далі – ВВНЗ) та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти (ВНП ЗВО);

порядок планування її використання, розвитку та вдосконалення з урахуванням перспектив розвитку озброєння та військової техніки, практичного досвіду та поглядів на застосування військ (сил);

порядок забезпечення, обліку, утримання та списання озброєння та військової техніки, тренажерів, навчально-лабораторного, полігонного обладнання та інших засобів, які використовуються для забезпечення освітнього процесу;

порядок перевірки та оцінки стану матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВНП ЗВО.

1.2. Матеріально-технічна база ВВНЗ та ВНП ЗВО включає в себе комплекс навчальних, матеріальних і технічних засобів та обладнаних навчальних об'єктів (районів місцевості, полігонів), призначених для забезпечення підготовки курсантів (ад'юнктів, докторантів, слухачів, студентів, іноземних громадян, які навчаються відповідно до контрактів, угод та програм підготовки (перепідготовки) фахівців іноземних держав) за визначеним переліком спеціальностей та спеціалізацій підготовки військових фахівців відповідно до навчальних планів та програм навчальних дисциплін також для підготовки науково-педагогічних кадрів та проведення наукових досліджень.

Матеріально-технічна база ВВНЗ та ВНП ЗВО поділяється за місцем постійної дислокації та польову навчальну базу.

Основними елементами матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВНП ЗВО є:

2

навчальні приміщення: лекційні аудиторії (зали), навчальні (лабораторні, комп'ютерні, спеціалізовані) аудиторії, кабінети (лінгафонні,

навчальні, навчально-методичні тощо), аудиторії (зали) для курсового та дипломного проектування;

навчально-допоміжні приміщення: приміщення для науково-педагогічних (педагогічних) працівників, службові приміщення для інженерно-технічного складу тощо);

підсобні приміщення: санітарно-технічні та складські приміщення, комори, коридори, щитові, бойлерні, гардеробні, побутові кімнати тощо;

озброєння та військова техніка;

навчально-лабораторна база (лабораторне обладнання, вимірвальна та електронно-обчислювальна техніка, технічні засоби навчання і контролю, наочне приладдя);

клінічна база (лікувально-профілактичні заклади, медичні частини, підрозділи, клініки, лікувальні та поліклінічні відділення, операційні, перев'язочні, медичні лабораторії та кабінети);

польова навчальна база (повітряного повітрянодесантного, десантно-штурмового або морського вишколу, аеродроми (стаціонарні та польові), майданчики приземлення, стаціонарні стрти для здійснення стрибків, багатоцільові класи), навчальні центри, полігони, табори, аеродроми, кораблі, навчальні катери та плавальні засоби, комплекс протидесантної оборони ділянки морського узбережжя та висадки морського десанту, системи пунктів управління (навчальних командних пунктів) тощо;

поліграфічна база;

навчально-виробничі майстерні, лабораторії;

база для виконання наукових досліджень: науково-дослідні лабораторії, обчислювальні центри (лабораторії, зали) тощо;

підручники та навчальні посібники, наукова та довідкова література, статuti, порадики, технічні описи, курси стрільб та водіння, інші нормативні документи і навчально-методичні матеріали;

спортивні комплекси і споруди, навчальні містечка, а також стройові плаци, тири та інші об'єкти із загальновійськової підготовки;

казармені приміщення, гуртожитки та місця розташування у польових умовах (базові табори, наметові містечка тощо);

інші матеріальні та технічні засоби, будівлі, споруди, майнові комплекси, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно, яке використовується для забезпечення освітнього процесу та підготовки військових фахівців.

1.3. Для виконання визначених завдань матеріально-технічна база ВВНЗ та ВНП ЗВО повинна:

відповідати вимогам керівних документів;

забезпечувати формування військово-професійних навиків випускників ВНЗ, що визначені в освітньо-кваліфікаційній характеристиці за відповідною спеціальністю підготовки;

бути адаптованою до характеру майбутньої діяльності випускника;

мати у навчальних приміщеннях (об'єктах), на навчальних зразках озброєння і військової техніки та полігонах систему управління, обладнання та устаткування аналогічних по складу й компоновці фактичним та забезпечувати максимальну наочність під час навчання;

моделювати бойові ситуації, відповідно до фактичних умов бою, з імітацією дій своїх сил та усіх видів протидії противника, наочно відображати тактичну обстановку в динаміці;

забезпечувати проведення всіх видів та форм бойової підготовки для набуття практичних навиків курсантів (слухачів, студентів) із управління озброєнням та військовою технікою;

створювати умови для ефективного самостійного формування курсантами (слухачами, студентами) військово-професійних навиків;

бути простою в експлуатації та безвідмовною у роботі;

не допускати травматизму та шкідливого впливу на людей, а також забруднення навколишнього середовища.

2. Планування, використання, удосконалення та розвиток матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВНП ЗВО

2.1. З метою середньострокового планування у ВВНЗ та ВНП ЗВО розробляється Перспективний план розвитку та удосконалення матеріально-технічної бази строком на п'ять років.

Розробку Перспективного плану розвитку та удосконалення матеріально-технічної бази організує заступник начальника ВВНЗ та ВНП ЗВО з навчальної (навчальної та наукової) роботи. У розробці плану беруть участь заступники начальника ВВНЗ та ВНП ЗВО, начальники факультетів, кафедр, відділів і служб. Відповідальним за планування розвитку та удосконалення польової навчальної бази є заступник начальника ВВНЗ та ВНП ЗВО.

Перспективний план розвитку та удосконалення матеріально-технічної бази підписується керівником ВВНЗ та ВНП ЗВО, керівником фінансово-економічного органу та погоджується з відповідними довольчими органами, службами (замовниками на підготовку військових фахівців), структурними підрозділами Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України та затверджується начальником, якому ВВНЗ та ВНП ЗВО підпорядкований.

За необхідністю до Перспективного плану розвитку та удосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВНП ЗВО можуть вноситись зміни та

доповнення у відповідності до змін державного замовлення на підготовку військових фахівців.

На основі Перспективного плану розробляється Річний план удосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО на короткострокову перспективу, який затверджується керівником ВВНЗ та ВВП ЗВО на два навчальні роки.

Забезпечення, виконання планів розвитку та вдосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО покладається на заступників начальника ВНЗ з озброєння, з тилу або заступника матеріально-технічного забезпечення.

В окремому розділі річних і місячних планів роботи кафедр (факультетів), передбачаються заходи щодо вдосконалення їх матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО.

Розвиток та вдосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО повинні здійснюватися у взаємозв'язку зі змінами усього освітнього процесу.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу здійснюється відповідними службами ВВНЗ та ВВП ЗВО, які визначають, замовляють та отримують військово-навчальне майно у відповідних постачальних органах.

2.2. Для забезпечення освітнього процесу озброєнням, військовою технікою, боєприпасами за погодженням зі структурним підрозділом, який здійснює організацію освітнього процесу ВВНЗ та ВВП ЗВО, службами матеріально-технічного забезпечення складаються розрахунки потреби в техніці, моторесурсах і боєприпасах у межах ліміту на рік (за місяцями). Розрахунки проводяться, виходячи з необхідного забезпечення навчальних занять, передбачених навчальними програмами.

2.3. Забезпечення навчальних занять засобами зв'язку, боєприпасами, вибуховими речовинами, засобами імітації та іншим військово-навчальним майном здійснюється відповідними службами за заявками начальників кафедр (факультетів), командирів підрозділів курсантів (слухачів, студентів), що надаються через структурний підрозділ, який здійснює організацію освітнього процесу ВВНЗ та ВВП ЗВО, а зброєю, що знаходиться у підрозділах, – командирами підрозділів.

2.4. Порядок планування використання озброєння та військової техніки для забезпечення навчальних занять визначається Положенням про організацію освітнього процесу у ВВНЗ та ВВП ЗВО та здійснюється щомісяця відповідними керівниками (начальниками) структурних підрозділів матеріально-технічного забезпечення ВВНЗ та ВВП ЗВО (службами) за заявками начальників кафедр (факультетів), командирів підрозділів курсантів (слухачів, студентів) та уточнюється напередодні проведення заняття.

2.5. Матеріально-технічна база створюється та удосконалюється відповідно до потреб ВВНЗ та ВВП ЗВО та повинна забезпечувати вирішення таких завдань:

якісну загальновійськову підготовку та розвиток фахової майстерності курсантів (слухачів, студентів) за всіма спеціальностями (спеціалізаціями), за якими здійснюється підготовка у ВВНЗ та ВВП ЗВО, та викладацького складу у відповідності до навчальних програм та планів;

відпрацювання питань управління підрозділами та організації взаємодії, роботи командних пунктів, бойових постів;

відпрацювання дій курсантів (слухачів, студентів) в умовах застосування засобів радіоелектронної боротьби та зброї масового ураження; вогневу та стрілецьку підготовку із особистої зброї;

нарощування спроможностей для забезпечення підготовки резервістів оперативних резервів 1, 2 та при мобілізації;

досягнення високого рівня польового вишколу і фізичної підготовки особового складу ВВНЗ та ВВП ЗВО;

можливе скорочення термінів підготовки та навчання;

формування моральної стійкості та психологічної готовності до виконання бойових завдань;

формування загальних, фахових (військово-професійних, військово-спеціальних) компетентностей, які визначені стандартами вищої освіти за спеціальністю підготовки, професійними стандартами за спеціалізацією підготовки відповідного ступеня вищої освіти;

якісне виконання освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм, навчальних планів та програм навчальних дисциплін;

виконання нормативно-правових актів Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України щодо підготовки військових фахівців.

2.6. Витрати коштів на придбання майна і його використання, капітальне будівництво та ремонт приміщень, удосконалення матеріально-технічного, навчально-лабораторного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо в межах статутної діяльності ВВНЗ та ВВП ЗВО здійснюються за рахунок асигнувань за відповідними бюджетними програмами Міністерства оборони України та власних надходжень ВВНЗ та ВВП ЗВО, отриманих від плати за послуги, що надаються згідно з освітньою, науковою та навчально-виробничою діяльністю, благодійних внесків та грантів відповідно до рішення, прийнятого вченою радою ВВНЗ та ВВП ЗВО.

Запаси видаткових матеріалів і комплектувальних виробів, які придбані для забезпечення освітнього процесу та наукових досліджень, створюються в розмірі не більше піврічної потреби.

ВВНЗ та ВВП ЗВО забезпечуються в межах коштів Державного бюджету України, що виділені Міністерству оборони України:

коштами – відповідно до плану розподілу бюджетних асигнувань, затвердженого Міністром оборони України;

озброєнням, військовою технікою, тренажерами, обчислювальною технікою, устаткуванням (у тому числі поліграфічним), приладами, технічними засобами навчання, запасними частинами, ремонтними комплектами та іншим військово-технічним майном – у відповідності до штатів, табелів до штатів і норм постачання за заявками ВВНЗ та ВВП ЗВО через відповідні довольчі органи, служби. Нові зразки озброєння, військової техніки та навчально-тренувальних засобів, вузли, агрегати машин і систем, прийняті на озброєння, поставляються до ВВНЗ та ВВП ЗВО із перших серійних зразків у першу чергу;

підручниками і навчальними посібниками (з розрахунку по одному примірнику на кожного курсанта (слухача, студента), які одночасно вивчають навчальну дисципліну, а також на кожного викладача), статутами, настановами, керівництвами – відповідними довольчими органами за заявками ВВНЗ та ВВП ЗВО;

наказами (директивами) Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України – згідно з нормативними документами;

заводською, технічною, експлуатаційною та ремонтною документацією за новими зразками озброєння та військової техніки – постачальними органами одночасно з поставкою зразків;

навчальними кіно- і відеофільмами – відповідно до нормативних документів, що регламентують виробництво і прокат кіно- та відеофільмів постачальними органами за заявками ВВНЗ та ВВП ЗВО;

озброєнням та військовою технікою, електронно-обчислювальною технікою, обладнанням, у тому числі поліграфічним, вимірювальними приладами, навчально-тренувальними засобами, технічними засобами навчання, макетами, стендами, запасними частинами, ремонтними комплектами та іншим військовим навчальним майном відповідно до штатів, табелів і норм постачання за заявками ВВНЗ та ВВП ЗВО у першу чергу через відповідні постачальні органи. Норми постачання переглядаються через кожні п'ять років і уточнюються щороку. Нові зразки озброєння, військової техніки, вузли, агрегати машин і систем, прийнятих на озброєння, поставляються до ВВНЗ та ВВП ЗВО у першу чергу з перших серійних зразків встановленим порядком. Разом з новим зразком озброєння та військової техніки постачається відповідний навчально-тренувальний засіб (тренажер);

коштами на удосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО за рахунок підготовки військ, у разі використання її для потреб військових частин Збройних Сил України;

статутами, інструкціями, технічною, експлуатаційною та ремонтною документацією з нових зразків озброєння і військової техніки – органами, які здійснюють замовлення (постачання) за заявками ВВНЗ та ВВП ЗВО.

Кількість та площа приміщень навчального призначення та інших приміщень мають відповідати Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та встановленим нормам розквартирування військових частин, установ, ВВНЗ та ВВП ЗВО.

2.7. Джерелами поповнення матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО є:

продукція (озброєння, військова техніка, тренажери та обладнання), що надходить до військових навчальних закладів за централізованими поставками;

постачання за прямими договорами;

закупівля у комерційних (приватних) структурах;

продукція, виготовлена силами ВВНЗ та ВВП ЗВО;

за рахунок благодійних внесків та грантів, не заборонених законодавством.

2.8. Матеріально-технічна база ВВНЗ та ВВП ЗВО за місцем постійної дислокації призначена для проведення теоретичних і практичних занять, тренувань, відпрацювання нормативів із загальновійськової і спеціальної підготовок.

2.9. Матеріально-технічна база ВВНЗ та ВВП ЗВО за місцем постійної дислокації обладнується, виходячи з умов її використання і зменшення витрат часу на переміщення підрозділів до місць занять, та включає:

будівлі (корпуси) і споруди з: навчальними приміщеннями (лекційними аудиторіями (залами), навчальними (лабораторними, комп'ютерними, спеціалізованими) аудиторіями, кабінетами (лінгафонними, навчально-методичними та іншими), аудиторіями (залами) для курсового та дипломного проектування, що оснащені засобами інформаційної та обчислювальної техніки, лабораторним обладнанням та устаткуванням, технічними засобами навчання і контролю, іншим обладнанням і наочними посібниками;

навчально-допоміжними приміщеннями (приміщення для науково-педагогічних (педагогічних) працівників, службовими приміщеннями для інженерно-технічного складу тощо);

підсобними приміщеннями (санітарними вузлами, санітарно-технічними та складськими приміщеннями, коморами, коридорами, щитовими, бойлерними, гардеробними, побутовими кімнатами тощо);

озброєння та військова техніка, що підлягає вивченню (засвоєнню) та (або) використовується у освітньому процесі;

тренажерну базу з навчально-тренажерними та експлуатаційними комплексами і системами, навчальними командними пунктами і навчальними командними пунктами управління, що обладнані тренажерами, навчальним озброєнням і військовою технікою, іншими тренажерними засобами;

базу для виконання наукових досліджень з необхідними спеціалізованими об'єктами, обладнаними та оснащеними у відповідності до характеру та виду наукових робіт, що виконуються;

клінічну базу (лікувально-профілактичні заклади, медичні частини, підрозділи, клініки, лікувальні операційні, перев'язочні, медичні лабораторії та кабінети);

базу для загальновійськової і фізичної підготовки, що включає стройові плаці, стрілецькі тири, спортивні комплекси (містечка) та споруди, а також інші об'єкти, що обладнані та оснащені згідно з вимогами (положеннями) нормативних документів;

навчально-лабораторну базу і засоби інформаційного забезпечення, що складаються з навчальних бібліотек, читальних залів, типографій, а також підручників, навчальних посібників і навчально-методичних матеріалів, наукової та довідкової літератури, уставів, настанов і керівництв, курсів стрільби і водіння, інших нормативних документів, комп'ютерних програм, кіно-, фото- та відеоматеріалів;

об'єкти забезпечення навчального процесу: навчально-виробничі майстерні, майстерні по ремонту та обслуговуванню повітрянодесантної техніки та майна, склади та інші об'єкти.

2.10. До основних приміщень за місцем постійної дислокації матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО відносяться:

лекційні аудиторії (зали);

навчальні (лабораторні, комп'ютерні, повітрянодесантної підготовки, спеціалізовані тощо) аудиторії;

кабінети (лінгафонні, навчальні, навчально-методичні тощо);

аудиторії (зали) для курсового та дипломного проектування;

лабораторії (навчальні, наукові, дослідницькі, випробувальні тощо);

багатоцільовий комплекс для бойової підготовки десантно-штурмових військ;

приміщення бібліотек та читальних залів, книгосховища;

конференц-зали (багатофункціональні конференц-зали);

зали для проведення нарад і засідань;

інші службові (допоміжні, навчально-допоміжні, підсобні) приміщення.

Кількість і площа навчальних (допоміжних, навчально-допоміжних, службових, підсобних та інших) приміщень повинні відповідати встановленим нормам з урахуванням організаційно-штатної структури ВВНЗ та ВВП ЗВО, наявності відповідних зразків озброєння, військової техніки та визначених функціональних завдань.

Перелік орієнтовного обладнання і можливі варіанти розміщення комплексів аудіовізуальних технічних засобів по типовим приміщенням ВВНЗ та ВВП ЗВО визначений у додатку 1 до Порядку.

2.10.1. Лекційні та навчальні аудиторії (класи, кабінети) призначені для проведення теоретичних і практичних занять у складі потоку або навчальних груп курсантів (слухачів, студентів), наукових конференцій, семінарів, дистанційного навчання та інших заходів.

Обладнання аудиторій, класів, кабінетів, лабораторій повинні забезпечувати:

вивчення теоретичного матеріалу по навчальних дисциплінах;

відпрацювання практичних навиків при роботі з пультами і органами управління бортового обладнання та систем озброєння і військової техніки, їх експлуатації при підготовці застосування (при підготовці льотного складу – до підготовки до польоту та на всіх етапах польоту);

виконання лабораторних робіт, що передбачені програмою підготовки;

проведення обчислювальних робіт, експериментів, моделювання процесів, що вивчаються, бойових та польотних завдань, їх окремих елементів;

самостійне вивчення озброєння і військової техніки, що експлуатується в військових частинах.

Навчальні кабінети (класи) повинні обладнуватися зразками плакатів, стендів та іншими наглядними посібниками поліграфічного виробництва.

2.10.2. Комп'ютерні аудиторії призначені для навчання курсантів (слухачів, студентів) роботі з персональними комп'ютерами та пакетами програм загального і спеціального призначення.

2.10.3. Лінгафонний кабінет призначено для проведення занять з вивчення іноземних мов групою курсантів (слухачів, студентів).

2.10.4. Лабораторні (спеціалізовані та інші) аудиторії призначені для навчання курсантів (слухачів, студентів) основам побудови, функціонування, бойового застосування зразків озброєння, експлуатації військової техніки та роботі з військовим (спеціальним) обладнанням.

2.10.5. Конференц-зали, зали засідань призначені для проведення конференцій, засідань, нарад за участю керівництва ВВНЗ та ВВП ЗВО, науково-педагогічних працівників та інших категорій особового складу ВВНЗ та ВВП ЗВО (багатофункціональні конференц-зали – крім того, для проведення інших додаткових навчальних заходів).

2.10.6. Навчальні (навчально-методичні тощо) кабінети призначені для організації роботи з розробки та удосконалення навчальних планів, програм навчальних дисциплін з підготовки курсантів (слухачів, студентів), розробки дистанційних програм навчання, підготовки до занять науково-педагогічних працівників, проведення заходів з методичної підготовки науково-педагогічних працівників та тих, хто навчається, з удосконалення всіх форм

навчання, а також для проведення інших навчальних та організаційно-методичних заходів у ВВНЗ та ВНП ЗВО.

2.10.7. Приміщення бібліотеки, читальні зали та книгосховища призначені для забезпечення курсантів (слухачів, студентів) та науково-педагогічних (наукових) працівників ВНЗ навчальною, науковою, методичною, довідковою, періодичною літературою та іншими необхідними інформаційними матеріалами.

2.10.8. Приміщення мають бути оснащені:

для організації та проведення аудиторних навчальних занять лекційні та навчальні аудиторії, зали засідань та інші приміщення стаціонарними та мобільними комплексами аудіовізуальних технічних засобів, сучасними технічними засобами навчання: мультимедійними проекторами, комп'ютерами, відеопрезентерами, графопроєкторами, системами озвучення, екранами, дошками (smart-дошками) для письма, обладнанням для дистанційного навчання тощо;

для організації та проведення практичних занять, командно-штабних навчань (тренувань) спеціалізовані навчальні аудиторії (навчальні командні пункти) обладнуються зразками озброєння та військової техніки, тренажерами, вузлами та агрегатами бойових та спеціальних машин (автомобілів), засобами зв'язку, автоматизації та відображення інформації, в тому числі і автоматизовані робочі місця посадових осіб пунктів управління тощо.

2.10.9. Стаціонарні комплекси аудіовізуальних технічних засобів мають забезпечити:

ефективний обмін мовною інформацією в ході проведення навчальних занять, конференцій та нарад;

синхронний переклад з однієї мови на іншу;

вивід на акустичні системи інформації від будь-якого заданого аудіоджерела;

вивід на екран системи відображення комп'ютерної та відеоінформації від будь-якого заданого джерела;

відображення на екрані інформації зі слайдів, прозорих плівок, та трьохмірних об'єктів;

попередній огляд "оператором" комп'ютерних та відеоматеріалів на моніторах попереднього перегляду перед виводом будь-якої інформації на великий екран системи відображення інформації;

управління системами комплексу аудіовізуальних технічних засобів, допоміжними системами (освітлення, зашторювання тощо) та джерелами інформації з використанням системи дистанційного управління;

вирішення будь-яких інших задач, які мають забезпечити високу ефективність роботи в аудиторії.

2.10.10. До складу комплексів аудіовізуальних технічних засобів мають входити:

система відображення комп'ютерної та відеоінформації;

система озвучення;

додаткові технічні засоби відображення інформації: портативний (мультимедійний) проектор комп'ютерних та відеоданих, стаціонарний або пересувний графопроєктор, монітор (як додатковий засіб для відображення комп'ютерної або відеоінформації);

джерела комп'ютерної, відео- та аудіоінформації: відеопроєктор (мультимедійний проектор), програвач компакт-дисків, персональний комп'ютер;

система дистанційного управління комплексом;

система відеоспостереження;

система освітлення;

система зашторювання.

Крім того, у будь-якому приміщенні комплекси мають бути доповнені мобільною конференц-системою з функціями синхронного перекладу.

З метою централізованого управління системами комплексу та джерелами інформації у складі всіх стаціонарних комплексів має бути передбачена система дистанційного управління.

2.10.11. Навчальні аудиторії та приміщення, в яких не передбачено встановлення стаціонарних комплексів аудіовізуальних технічних засобів, навчальний процес забезпечуються за рахунок використання мобільних комплексів та окремих технічних засобів навчання.

2.10.12. Мобільні комплекси аудіовізуальних технічних засобів будуються на базі портативних проєкторів комп'ютерних та відеоданих з використанням додаткових технічних засобів навчання.

До складу комплексів входять також джерела комп'ютерної, відео- та аудіоінформації (персональні комп'ютери, відеомагнітофони, аудіомагнітофони, програвачі компакт-дисків, відеопроєктор тощо).

Системи та обладнання, які входять до складу комплексів, мають забезпечити високу ефективність підготовки та проведення усіх заходів, які проводяться у приміщеннях навчальних закладів.

2.10.13. Основними джерелами комп'ютерної інформації є портативні та персональні комп'ютери. Вони застосовуються для підготовки

різноманітних матеріалів у вигляді комп'ютерних слайдів та фільмів, комп'ютерних програм для лабораторних робіт та практичних занять.

При використанні комп'ютерів разом з проекторами комп'ютерних та відеоданих з'являється можливість оперативного виводу на великий екран матеріалу, який підготовлений попередньо або безпосередньо в ході проведення заняття.

2.10.14. До джерел відеоінформації, які доцільно використовувати на заняттях, відносяться відеомагнітофони та відеопроєктори (мультимедійні проєктори). При сумісному використанні відеомагнітофонів та проєкторів комп'ютерних та відеоданих з'являється можливість демонстрації в ході проведення занять відеофільмів та їх фрагментів.

Мультимедійний проєктор комп'ютерних та відеоданих використовується для відображення на великому екрані інформації, яка наочно пояснює матеріал, що викладається на лекціях, семінарах, лабораторних та практичних заняттях, шляхом демонстрації відеофільмів або їх фрагментів, анімації, інших наочних матеріалів, що підготовлені з використанням комп'ютерної техніки, як у статичному вигляді, так і у динаміці (слайдів, схем, малюнків, діаграм, трьохмірних об'єктів).

Інтерактивні монітори встановлюються на кафедрі в аудиторії, що дозволяє науково-педагогічному працівнику керувати цифровими інформаційними ресурсами з власного робочого місця. Монітор реагує як на натискання пальцем (керування програмами), так і на торкання спеціальним маркером (ручкою, пером) у режимі малювання. При цьому все, що відбувається на робочому столі комп'ютера, транслюється за допомогою проєктора на екран.

Як додаткові екрани системи відображення у великих аудиторіях та залах можуть використовуватися плоскі плазмові дисплеї. До них мають бути підключені персональні комп'ютери, відеомагнітофони, відеопрезентери та відеокамери.

Графопроектори використовуються для відображення на великому екрані інформації з прозорих плівок. На екран інформація має бути нанесена за допомогою фломастерів, лазерних або цівкових принтерів та копіювальних апаратів.

2.10.15. До складу комплексу аудіовізуальних технічних засобів має входити система озвучення. Системи озвучення використовуються у великих аудиторіях та залах для кращого сприйняття аудиторією промови викладача або доповідача.

2.10.16. У великих конференц-залах та залах для проведення нарад, навчальних аудиторіях, які використовуються для проведення загальних заходів у ВНЗ та занять з потоком курсантів (слухачів, студентів), у тому числі й за участю іноземних представників, встановлюються конференц-

системи, системи синхронного перекладу або конференц-системи з функціями синхронного перекладу.

2.10.17. Для забезпечення навчального процесу, нарад та переговорів за участю іноземних представників використовується мобільна система синхронного перекладу.

2.10.18. Зазначені технічні засоби мають використатися як в приміщеннях, де встановлені стаціонарні комплекси аудіовізуальних технічних засобів, так і в інших приміщеннях ВВНЗ та ВНП ЗВО, де вони потрібні для роботи.

2.10.19. Системи і обладнання, які входять до складу комплексу аудіовізуальних технічних засобів, мають забезпечити вирішення усіх задач в ході проведення різних заходів. Для цього передбачаються необхідні канали обміну інформацією між системами та обладнанням.

Взаємний обмін комп'ютерною, відео- та аудіоінформацією між системами та обладнанням комплексів має здійснюватися каналами передачі комп'ютерної, відео- та аудіоінформації. Обмін інформацією між системами та джерелами інформації може здійснюватися в одному або в обох напрямках залежно від задач, які треба вирішувати. Комп'ютерна та відеоінформація має бути одночасно відображена на декількох екранах системи відображення.

2.10.20. Система управління апаратурою аудіовізуальних технічних засобів повинна взаємодіяти з усіма системами комплексу аудіовізуальних технічних засобів по каналу управління від пульта оператора до виконавчих пристроїв. Система управління комплексом має забезпечувати управління усіма системами комплексу з одного робочого місця.

2.10.21. Електронні інтерактивні дошки призначені для забезпечення інтерактивного формування, редагування, корегування та обміну інформації між викладачем та тим, хто навчається, шляхом створення під час проведення заняття презентацій, графічних та інших типів документів.

Додаткові технічні засоби відображення інформації повинні мати можливість функціонувати також в автономному режимі.

2.11. Оснащення основних приміщень основними зразками озброєння та військової техніки здійснюється відповідно до спеціальностей та спеціалізацій підготовки фахівців ВВНЗ, ВНП ЗВО. До основних елементів оснащення також відносяться навчально-тренувальна техніка і навчальні зразки матеріальної частини озброєння та технічних засобів, які в свою чергу поділяються на розбірні-збірні та розрізні.

До навчально-тренувальної техніки відносяться тренажери і діючі навчальні зразки матеріальної частини озброєння та технічних засобів, що працюють на імітатори й еквіваленти зовнішніх пристроїв.

2.11.1. Тренажерна база повинна забезпечити набуття (в умовах, наближених до реалістичних, в дуельній ситуації, з економією моторесурсу та з об'єктивною оцінкою) початкових навичок у застосуванні озброєння, військової техніки, зброї та підтримання професійних навичок (одиначні тренажери, електронні та мультимедійні тири, навчально-тренувальні комплекси з використанням озброєння військової техніки та їх макетів), набуття навичок командирами в управлінні боєм та особовим складом в діях у складі підрозділу (колективні тренажери, системи лазерного прицілювання та ураження), навчання штабів (систем імітаційного моделювання бойових дій).

Тренажерна база повинна забезпечувати навчання і тренування зладженим діям на всіх рівнях управління.

Тренажерна база повинна забезпечувати підготовку:

у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського – підготовку органів військового управління та підготовку штабів бригад;

у вищих військових навчальних закладах – підготовку офіцерів тактичної ланки та штабів батальйонів.

Для забезпечення підготовки у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського мати:

для підготовки органів військового управління – комплекти спеціального математичного програмного забезпечення та засобів імітаційного моделювання бойових дій;

для підготовки штабів бригад – комплекти імітаційного моделювання бойових дій бригади.

Для забезпечення підготовки у вищих військових навчальних закладах:

для загальновійськової підготовки:

вогнева підготовка – лазерні тири, мультимедійні пневматичні тири, мультимедійні тири для стрільби бойовим патроном;

тактична підготовка – страйкбольне, пейнтбольне обладнання, системи лазерного прицілювання та ураження;

тактична медицина – тренажери невідкладної допомоги.

для підготовки за фахом:

вогнева підготовка – лазерні тири, мультимедійні пневматичні тири, мультимедійні тири для стрільби бойовим патроном, спеціалізовані класи, процедурні тренажери, навчально-діючі стенди, індивідуальні тренажери;

тактична підготовка – спеціалізовані класи, страйкбольне, пейнтбольне обладнання, системи лазерного прицілювання та ураження;

водіння – спеціалізовані класи, процедурні тренажери, навчально-діючі стенди, індивідуальні тренажери;

технічна (спеціальна) підготовка – спеціалізовані класи, процедурні тренажери, навчально-діючі стенди.

Загальна класифікація тренажерів наведена у додатку 2 до Порядку.

2.11.2. Діючі навчальні зразки матеріальної частини озброєння та технічних засобів, що працюють на імітатори і еквіваленти зовнішніх пристроїв, призначені для вивчення пристроїв, засобів і правил експлуатації матеріальної частини, та дозволяють проводити заняття і тренування з підготовки до роботи (переведення з похідного положення в бойове), пуску, експлуатації та обслуговування під час роботи та виключення (переводу із бойового положення в похідне).

Діючі навчальні зразки матеріальної частини озброєння та технічних засобів поділяються на:

навчально-діючу апаратуру – передаючі радіостанції, які працюють на еквівалент антени; радіолокаційні станції, діючі від імітатора сигналів; пускові пристрої, які працюють на імітатор електропривода тощо;

навчально-діюче обладнання – наявні зразки дистанційно-керованої апаратури і засобів, які мають пневматичний, гідравлічний або змішаний привід; системи дистанційного та автоматичного керування, які працюють на імітатори виконавчих механізмів тощо;

навчально-тренувальні стенди діючих механізмів – стенди діючих гідравлічний, пневматичний та газових систем кораблів, макети кабін літаків (вертольотів), робочі місця штурманів літаків, у тому числі агрегати, механізми, резервуари, арматуру, з'єднуючі трубопроводи, системи або апаратуру керування та контрольовані вимірювальні пристрої.

навчально-діючу апаратуру, навчально-діюче обладнання та навчально-тренувальні стенди діючих механізмів повинні використовуватись під час проведення занять (тренувань) з експлуатації та ремонту, пошуку та усунення відмови та несправностей, проведенню регламентних робіт, планово-попереджувальних оглядів та ремонтів.

Стенди укомплектовуються необхідним майном, інструментом та вимірювальними пристроями, наочними посібниками, методиками і інструкціями з проведення регламентних, профілактичних й ремонтних робіт, збірниками аварій і поломок даної апаратури, пристроїв або механізмів.

2.11.3. Об'єднання комплексних та спеціалізованих тренажерів і діючої навчальної техніки технічними системами зв'язку й командно-інформаційною гучномовною або телефонною мережею (радіозв'язком)

утворює тренувальний комплекс бойової машини (літального апарату, зенітно-ракетного комплексу, корабля тощо), яка забезпечує одночасну та єдину підготовку екіпажу з виконання властивих йому завдань.

2.12. Тренажно-моделюючі комплекси призначені для проведення практичних тренувань особового складу у виконанні посадових обов'язків відповідно до вправ курсів (програм) бойової підготовки. Тренажно-моделюючі комплекси повинні забезпечувати проведення автономних і комплексних тренувань. Засоби моделювання повинні відтворювати роботу зразків озброєння і військової техніки та умови їх застосування завдань максимально наближено до реальних умов. Можливості імітаційної складової тренажно-моделюючі комплекси повинні забезпечити створення умов, що потрібні для відпрацювання повного переліку вправ курсів бойової підготовки, відпрацювання дій в особливих випадках, об'єктивний контроль дій тих, хто навчається, з можливістю подальшого відтворення їх дій.

Тренажно-моделюючі комплекси є комплексом взаємопов'язаних зразків озброєння і військової техніки з робочими місцями особового складу, ПЕОМ для створення імітаційних моделей зразків озброєння та військової техніки з робочими місцями особового складу для їх обслуговування, засоби зв'язку та інші складові для забезпечення повного циклу підготовки та використання тренажно-моделюючих комплексів відповідно до функціонального призначення при забезпеченні практичної підготовки.

2.13. Навчальні командні пункти розгортаються в спеціалізованих аудиторіях та обладнуються згідно з вимогами керівних документів до командних пунктів відповідного роду військ. На навчальних командних пунктах передбачається можливість розгортання апаратно-програмного комплексу (комплексів) підіграшу наземної (повітряної) та заводової обстановки.

Обладнання навчальних командних пунктів повинно забезпечувати:

- проведення занять з тактики;
- вивчення теоретичного матеріалу з бойового застосування;
- вивчення обладнання навчальних командних пунктів та робочих місць бойової обслуги;
- відпрацювання практичних навичок бойової роботи у складі бойової обслуги;
- виконання практичних операцій, передбачених програмою підготовки;
- підіграш наземної (повітряної) та заводової обстановки для проведення занять у необхідному обсязі.

2.14. Повітрянодесантний комплекс розгортається на окремих ділянках та обладнується згідно з вимогами керівних документів. Обладнання повітрянодесантного комплексу повинно забезпечувати відпрацювання дій парашутистів, а саме:

під час здійснення стрибків з парашутом;
посадки (висадки) в макети літаків (вертольотів);
застосування стапельних підвісних систем;
тренування вестибулярного апарату;
укріплення гомілкових суглобів.

2.15. Комплекс підготовки бойової техніки та вантажу для десантування парашутним способом розгортається в парковій зоні та обладнується згідно з вимогами керівних документів. Обладнання комплексу підготовки бойової техніки та вантажу для десантування парашутним способом повинно забезпечувати проведення теоретичних і практичних занять щодо матеріальної частини парашутної десантної тари та парашутних платформ (парашутно-реактивних систем, парашутних безплатформених систем).

2.16. Комплекс протидесантної оборони ділянки морського узбережжя та висадки морського десанту: елементи ротного опорного пункту, довготривалі вогневі точки, вогневі позиції, траншеї-бліндажі, район розташування резерву, шляхи виховання для контратак, вогневі рубежі.

2.17. Стенд для боротьби за живучість плавзасобів розгортається в парковій зоні та обладнується згідно з вимогами навчальних програм підготовки.

2.18. Макет твіндеку корабля проекту 771 для тренування особового складу завантаження (виходу) техніки на десантні кораблі та порядку кріплення техніки і розміщення особового складу (макет з розрахунку на розміщення 4 од. БТР).

2.19. Десантно-висадочні засоби (СНЛ-8, "БРІГ") розгортаються на окремих ділянках та обладнуються згідно з вимогами навчальних програм підготовки.

2.20. Стрілкові (спортивні) тири обладнуються навчальними місцями, які повинні забезпечувати відпрацювання навиків з володіння зброєю, та надавати можливість отримувати методичні навички з навчання підлеглих, у тому числі з використанням стрілецького обладнання, тренажерів та інших засобів навчання. Використовуються також мультимедійні тири відповідних типів.

2.21. Стройовий плац призначений для проведення занять зі стройової підготовки, змагань на кращий підрозділ із стройової підготовки, ранкової фізичної зарядки, загальних вечірніх перевірок, розводів варт, нарядів від підрозділів закладу, а також особового складу, який звільняється із

розташування закладу, мітингів та військових ритуалів. Стройові плаци обладнуються відповідно до вимог Стройового статуту Збройних Сил України. Крім того, стройові плаци обладнуються стендами з вимогами щодо порядку перевірки та оцінки стройової підготовки.

2.22. Перелік та ємність спортивних споруд і місць для проведення занять з фізичної підготовки та спортивно-масової роботи з курсантами (слухачами, студентами) визначається відповідно до настанов з фізичної підготовки та спорту.

Спеціальний комплекс з фізичної підготовки зі спеціальними тренувальними засобами для підготовки льотного складу повинен забезпечувати:

досягнення високого рівня різнобічної фізичної підготовленості льотного складу;

розвиток і удосконалення рухомої координації, просторової орієнтації, уваги, швидкості реакції і дій, фізичних та психічних якостей, підвищення витривалості, високої стійкості і витривалості до перевантажень та заколихувань.

2.23. Інші приміщення (службові та допоміжні) мають використовуватися згідно з їх призначенням.

2.24. Польова навчальна база ВВНЗ та ВВП ЗВО включає:

полігони, навчальні аеродроми (навчальні майданчики посадки), навчальні центри, навчально-тренувальні комплекси, повітрянодесантні комплекси, комплекси підготовки бойової техніки та вантажу для десантування парашутним способом, багатоцільові комплекси для бойової підготовки десантно-штурмових військ та морської піхоти, комплекси протидесантної оборони ділянки морського узбережжя та висадки морського десанту розгорнуті на окремих ділянках, обладнання блок-постів (стандартне спорядження блок-посту збройних сил США), навчальні поля з розміщеними на них об'єктами (комплексами) бойової підготовки та забезпеченими в необхідній кількості зразками озброєння, військової техніки, тренажерами, оснащеними полігонним та іншими видами обладнання, засобами зв'язку, управління і контролю.

Полігони та навчальні об'єкти польової навчальної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО повинні мати відповідний рівень автоматизації та технічної оснащеності, високу пропускну здатність, автономність, відповідати сучасним вимогам організації бойової підготовки, забезпечувати ефективність і якість навчання, виконання вимог безпеки, охорони життя і здоров'я людей, екологічну безпеку та раціональне природокористування.

Основою польової навчальної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО є полігони (центри забезпечення навчального процесу. Визначення полігонів, їх класифікація, порядок функціонування визначаються Положенням про

полігони Збройних Сил України, альбомами схем навчальних об'єктів та полів полігонів Збройних Сил України, курсами стрільб та іншими нормативно-правовими документами.

3. Організація обліку та порядок списання і категорювання об'єктів МТЗ ВВНЗ та ВВП ЗВО.

3.1. Документальне оформлення операцій руху (приймання та відпускання) об'єктів матеріально-технічної бази (далі – військове майно) здійснюється у відповідності до вимог Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 17 серпня 2017 року № 440, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 27 вересня 2017 року за № 1192/31060 (далі – Інструкція). Облік та списання полігонного обладнання здійснюється відповідно до встановлених у Збройних Силах України норм.

3.2. Відчуження військового майна здійснюється відповідно до чинного законодавства.

3.3. Облік військового майна в підрозділах, на складах, на інших об'єктах військового (корабельного) господарства, у службах забезпечення ВВНЗ та ВВП ЗВО ведеться встановленим порядком.

Облік військового майна ведеться у кількісних, якісних, вартісних, обліково-номерних показниках відповідно до вимог керівних документів.

Правила оформлення та ведення вказаних облікових документів визначені Інструкцією.

Бухгалтерський облік здійснюється згідно з діючими нормативно-правовими документами.

Облік військового майна з використанням електронно-обчислювальної техніки (ЕОТ) здійснюється відповідно до вимог Інструкції.

Під час ведення обліку військового майна з використанням електронно-обчислювальної техніки, відповідні книги та картки обліку у структурних підрозділах, що здійснюють облік, щомісячно роздруковуються і зшиваються у справи.

Облік програмного забезпечення здійснюється відповідно до вимог Порядку обліку програмного забезпечення в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністра оборони України від 05 березня 2012 року № 115.

Інвентаризація військового майна ВВНЗ та ВВП ЗВО здійснюється відповідно до вимог Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 жовтня 2014 року за № 1365/26142 (із змінами).

3.4. Категорування військового майна.

Підставою для проведення категорування (переведення в ту чи іншу категорію) є технічний стан військового майна.

Категорії навчально-лабораторного майна:

1-а категорія – нове майно, яке не було в експлуатації, знаходиться на зберіганні на складі військового навчального закладу;

2-а категорія – майно, яке знаходиться в експлуатації в тому чи іншому підрозділі, технічно справне, відповідає технічним вимогам. Підставою для переведення в 2-гу категорію є видаткова накладна (або акт передачі) на видачу (отримання) зі складу в експлуатаційний підрозділ;

3-а категорія – майно, яке потребує поточного ремонту (якщо потребують заміни 1 – 2 основні агрегати), середнього ремонту (якщо потребують заміни до 50% основних агрегатів). Підставою для переведення в 3-ю категорію є затверджений уповноваженою особою акт технічного стану;

4-а категорія – майно, яке потребує капітального ремонту (якщо заміни потребують більше 50% основних агрегатів). Підставою для переведення в 4-у категорію є затверджений уповноваженою особою акт технічного стану;

5-а категорія – майно, несправне, морально та фізично застаріле, ремонту не підлягає (або ремонт економічно не доцільний), яке потребує списання. Підставою для переведення в 5-у категорію є затверджений уповноваженою особою акт технічного стану;.

У такому разі, якщо виріб відпрацював встановлений ресурс, морально та фізично застарів і ремонту не підлягає, можливе переведення його відразу з 2-ї в 5-у категорію.

Переведення військового майна у третю і четверту категорію здійснюється на підставі актів технічного стану після їх затвердження начальником ВВНЗ та ВВП ЗВО.

Визначення залишкової вартості навчально-лабораторного (військового майна) здійснюється відповідно до Методики визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1998 року № 759 (із змінами).

Залишкова вартість визначається з урахуванням вартості дорогоцінних, кольорових та чорних металів, які містяться в навчально-лабораторному обладнанні за цінами Національного банку України (які оновлюються першого числа кожного місяця).

3.5. Списання військового майна за актами та інспекторськими посвідченнями у ВВНЗ та ВВП ЗВО здійснюється у відповідності до вимог Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2000 року № 1225 (із змінами), та Порядку списання військового майна у Збройних Силах України, затвердженого

наказом Міністерства оборони України від 12 січня 2015 року № 17, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 січня 2015 року за № 118/26563 (із змінами) (далі – Порядок).

Списання військового майна здійснюється на підставі актів технічного стану після їх затвердження начальником ВВНЗ та ВВП ВНЗ або директором Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України у межах наданих повноважень, визначених Порядком.

Форма акта технічного стану визначена Інструкцією.

Підставою для списання обладнання інформаційно-телекомунікаційних систем, забезпечення якими здійснює Департамент військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, є відпрацювання ним встановленого ресурсу або строку служби, що наведені у додатку 3 до Порядку.

4. Перевірка та оцінка стану матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО здійснюється за місцем постійної дислокації та польової навчальної бази.

4.1. Стан польової навчальної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО перевіряється й оцінюється відповідно до вимог наказів, директив Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України та оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2. Стан матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО за місцем постійної дислокації перевіряється й оцінюється за її складовими.

4.2.1. Навчальні приміщення перевіряються за такими параметрами:

площа лекційних аудиторій (залів), навчальних (лабораторних, комп’ютерних, спеціалізованих) аудиторій, кабінетів (лінгафонних, навчальних, навчально-методичних тощо), аудиторій (залів) для курсового та дипломного проектування;

обладнання навчальних приміщень.

Навчальні приміщення оцінюються:

“задовільно”, якщо площа приміщень становить не менш 2,4 кв. м на одну особу фактичного контингенту осіб, які навчаються, та не менше 70% приміщень оснащені засобами інформаційної та обчислювальної техніки, лабораторним обладнанням та устаткуванням, технічними засобами навчання і контролю, іншим обладнанням і наочними посібниками;

“незадовільно”, якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

4.2.2. Навчально-допоміжні приміщення: приміщення для науково-педагогічних (педагогічних) працівників, службові приміщення для інженерно-технічного складу та інше оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.3. Підсобні приміщення, санітарно-технічні та складські приміщення, комори, коридори, щитові, бойлерні, гардеробні, побутові кімнати тощо оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам та цільовому призначенню.

4.2.4. озброєння та військова техніка, що підлягає вивченню (засвоєнню) та (або) використовується у освітньому процесі, перевіряється під час проведення інспекційних заходів, перевірок готовності до виконання функціональних завдань, навчань (тренувань), практичних і контрольних занять у парках, на базах, складах і в інших місцях як шляхом огляду, так і перевірки на функціонування основних систем, вузлів, агрегатів. При цьому, оцінюються види озброєння та військової техніки, що визначені відповідними нормами, та які забезпечують якісне проведення всіх видів навчальних занять. Враховується рівень забезпеченості озброєнням і військовою технікою (рівень забезпеченості визначається за кількістю зразків, придатних до використання у навчальному процесі за технічним станом. Не придатними до використання у навчальному процесі за технічним станом вважаються зразки озброєння та військової техніки, відновлення (доукомплектування) яких неможливе у встановлений термін силами ВВНЗ та ВВП ЗВО).

Озброєння та військова техніка оцінюється:

“задовільно”, якщо наявність, стан утримання й оснащення становить не менш 70% загальної кількості зразків, визначених у штаті (табелю до штату) ВВНЗ та ВВП ЗВО. Окремі недоліки, що виявляються при обслуговуванні та використанні зразків озброєння та військової техніки, які істотно не впливають на його готовність до використання, повинні вчасно усуватися.

“незадовільно”, якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

4.2.5. Тренажерна база з навчально-тренажерними та експлуатаційними комплексами і системами, навчальними командними пунктами і навчальними командними пунктами управління, що обладнані тренажерами, навчальним озброєнням і військовою технікою, іншими тренажерними засобами перевіряється за такими параметрами:

укомплектованість навчально-тренажерними та експлуатаційними комплексами і системами, навчальними командними пунктами і навчальними командними пунктами управління, що обладнані тренажерами, навчальним озброєнням і військовою технікою, іншими тренажерними засобами відповідно до освітньо-професійних програм підготовки;

відповідність тренажерних засобів наявним у військах (силах) і прийнятим на озброєння зразкам озброєння та військової техніки;

технічний стан та готовність до проведення всіх видів навчальних занять, що передбачені навчальними планами та програмами.

Тренажерна база оцінюється:

“задовільно”, якщо укомплектованість становить не менш 70% загальної кількості зразків, визначених у штаті (табелю до штату) ВВНЗ та ВВП ЗВО, 100% тренажерів відповідають наявним у військах (силах) і прийнятим на озброєння зразкам озброєння та військової техніки, технічний стан 90% тренажерів дозволяє проводити навчальні заняття;

“незадовільно”, якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

4.2.6. База для виконання наукових досліджень з необхідними спеціалізованими об'єктами, обладнаними та оснащеними у відповідності до характеру та виду наукових робіт, що виконуються, оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.7. Клінічна база (лікувально-профілактичні заклади, медичні частини, підрозділи, клініки, лікувальні операційні, перев'язочні, медичні лабораторії та кабінети) оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.8. База для загальновійськової і фізичної підготовки (стройові плаці, стрілецькі тири, спортивні комплекси (містечка) та споруди оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.9. Навчально-лабораторна база (лабораторне обладнання, вимірвальна та електронно-обчислювальна техніка, технічні засоби навчання і контролю, наочне приладдя), поліграфічна база, навчально-виробничі майстерні, лабораторії оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.10. Забезпеченість підручниками та навчальними посібниками, науковою та довідковою літературою, статутами, порадиниками, технічними описами, курсами стрільб та водіння, іншими нормативними документами і навчально-методичними матеріалами перевіряється за їх наявністю у бібліотеках (у тому числі у електронному вигляді) та оцінюється:

“задовільно”, якщо їх наявність становить не менш 100% потреби, є доступ до матеріалів в електронному вигляді, науково-педагогічні (наукові) працівники, курсанти (ад'юнкти, докторанти, слухачі, студенти) мають доступ до мережі Інтернет у ВВНЗ та ВВП ЗВО;

“незадовільно”, якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

4.2.11. Казармені приміщення, гуртожитки та місця розташування у польових умовах (базові табори, наметові містечка тощо) оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.12. Інші матеріальні та технічні засоби, будівлі, споруди, майнові комплекси, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно, яке використовується для забезпечення освітнього процесу та підготовки військових фахівців оцінюються за параметрами “відповідає” або “не відповідає” вимогам.

4.2.13. Стан матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО за місцем постійної дислокації перевіряється й оцінюється “задовільно”, якщо більше 70% її складових оцінені “задовільно” (у тому числі навчальні приміщення, озброєння та військова техніка та забезпеченість літературою) та такі, що “відповідають” вимогам.

“незадовільно”, якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

4.3. Стан матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО оцінюється: “задовільно”, якщо стан матеріально-технічної бази ВВНЗ та ВВП ЗВО за місцем постійної дислокації оцінено “задовільно”, а польова навчальна база “відповідає” вимогам.

“незадовільно”, якщо не виконано вимоги на оцінку “задовільно”.

Директор Департаменту військової освіти,
науки, соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України
генерал-майор

М.С.САДОВСЬКИЙ

Додаток 1

до Порядку забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти
(пункт 10 розділу 2)

ПЕРЕЛІК

орієнтовного обладнання і можливі варіанти розміщення комплексів аудіовізуальних технічних засобів в типових приміщеннях ВВНЗ та ВНП ЗВО

1. Багатофункціональна навчальна аудиторія на 30 місць і більше.

Багатофункціональна навчальна аудиторія призначена для проведення лекцій та інших навчальних занять з курсантами (слухачами, студентами), наукових конференцій, семінарів, різних громадських заходів. Технічні засоби навчання в аудиторії мають утворювати єдиний стаціонарний комплекс аудіовізуальних технічних засобів.

Комплекси аудіовізуальних технічних засобів, у разі необхідності, доповнюються мобільною системою синхронного перекладу.

Мобільна система синхронного перекладу має входити до складу комплексу аудіовізуальних технічних засобів універсальних аудиторій або конференц-залів. У зазначених приміщеннях встановлюються кабіни для перекладачів.

Перелік орієнтовних систем та обладнання комплексу аудіовізуальних технічних засобів наведений у таблиці 1.

Таблиця 1

№ з/п	Назва обладнання	Кількість
1	2	3
1	Дошка (п'ятиповерхнева, триповерхнева) з крилами на підставці (200x100см) для письма фломастерами з регулюванням по вертикалі	1
2	Система планок:	
	Дошка для блокнота (1215x915мм)	1
	Дошка для письма фломастерами (1515x1215мм)	1
	Дошка для об'яв	1
	Підставка для інформаційних матеріалів	1
	Допоміжна полиця (стіл) для обладнання	1
3	Акcesуари:	
	Магнітна втирачка	3
	Змінна поверхня для втирачки (комплект)	2

Продовження таблиці 1

1	2	3
	Магніт для дошки (комплект)	3
	Фломастери для дошки (комплект)	6
	Кнопки (комплект)	3
	Проекційний моторизований екран з пультом дистанційного управління, поверхня з підсиленням зображення	1
	Додатковий візок до обладнання	1
	Лазерна указка	1
	Відеопрезентер	1
4	Система відображення комп'ютерної та відеоінформації:	
	Проектор з об'єктивом	1
	Світчер та інші комутаційні прилади	1
	Програмне забезпечення для управління проектором від комп'ютера	1
	Відеомонітор оператора для попереднього перегляду інформації	1
	Комплект приладів для кріплення проектора до стелі	1
	Запасна лампа до проектора	1
	Система озвучення:	
	Акустична система (для стелі)	1
	Підсилювач з мікшером	1
	Петличний радіомікрофон для доповідача	1
	Ручний радіомікрофон	2
	Стійка мікрофонна на підлогу	1
	Стійка мікрофонна на стіл	2
	Стійка монтажна для обладнання	1
	Комплект кабелів та роз'ємів	1
	Джерело безперебійного живлення	1
	Моніторні головні телефони	1
	Двокасетна аудіотека	1
	Програвач (DVD) компакт-дисків	1
	Комплект кабелів та роз'ємів	1
	Система зашторювання з управлінням	1
	Система управління комплексом аудіовізуальних технічних засобів	1
	Додаткова система відображення комп'ютерної та відеоінформації (плазмовий дисплей)	1
	Мобільна система синхронного перекладу	1

Робоче місце викладача має бути на подіумі, в зоні білої дошки з крилами, яка встановлена на підставці.

Дошка має три поверхні для письма: основну та два двосторонніх крила. Поверхні дошки можуть переміщатися у вертикальній площині. Ліворуч (праворуч) від дошки, під стелею встановлюється моторизований екран системи відображення з системою дистанційного управління. Таке розміщення дошки та екрана дозволяє викладачеві зручно використовувати усі поверхні дошки під час демонстрації різних матеріалів на екрані системи відображення.

На боковій стіні встановлюється система планок з дошками для письма та об'яв, підставкою для інформаційних матеріалів і планками для розміщення плакатів, схем та інших наочних посібників. Наявність декількох дошок для письма (однієї на фронтальній стіні аудиторії, інших – на боковій стіні), дошки для об'яв, пристроїв для утримання схем, плакатів та інших наочних посібників, можливість переміщення дошок уздовж стіни дозволить викладачам розміщувати увесь необхідний для лекції (доповіді) матеріал.

Для доповідача (викладача) встановлюється мобільна трибуна, яка може бути встановлена у будь-якому місці аудиторії.

Відеопрезентер встановлюється на робочому столі доповідача (викладача), де повинна бути передбачена можливість підключення його до системи відображення.

Акустичні системи від системи озвучення можуть вбудовуватися у стелею.

Проектор системи відображення встановлюється під стелею за допомогою спеціального пристрою кріплення проектора до стелі.

Блоки систем комплексу та деякі джерела інформації (відеомагнітофон, програвач (DVD) компакт-дисків, аудіотека) розміщуються у спеціальній шафі для обладнання (рейковій стійці) з дверцями. Шафа з обладнанням встановлюється у робочій зоні викладача. На робочому столі встановлюється комп'ютер для підготовки та відтворення матеріалів у ході різних заходів, які мають проводитися у аудиторії.

Централізоване управління системами комплексу, джерелами інформації та допоміжними системами (освітлення, зашторювання) здійснюється за допомогою системи дистанційного управління, пульт якої знаходиться на столі доповідача (викладача).

За допомогою пульта системи управління доповідач (викладач) зі свого робочого місця повинен мати можливість управляти такими системами та джерелами інформації:

- системою відображення;
- системою озвучення залу;
- системою зашторювання;
- системою освітлення;
- аудиомагнітофоном;
- програвачем (DVD) компакт-дисків;
- відеопрезентером (підключення до системи відображення).

Обладнання розташовується таким чином, що доповідач (викладач) зі свого робочого місця повинен мати можливість використовувати різні носії

інформації, які швидко встановлюються в необхідний блок та за допомогою відповідної системи забезпечують якісне відтворення матеріалу лекції або доповіді.

2. Навчальні аудиторії на 15–20 місць

Навчальна аудиторії на 15–20 місць призначені для проведення групових, практичних, лабораторних занять, семінарів та інших навчальних заходів у складі групи (підгрупи) курсантів (слухачів, студентів).

У цих аудиторіях в ході проведення навчального процесу мають використовуватись мобільні аудіовізуальні технічні засоби із застосуванням стаціонарного обладнання зазначених аудиторій.

Перелік орієнтовних систем та обладнання комплексів аудіовізуальних технічних засобів (крім спеціального обладнання відповідно до навчальної дисципліни, яка вивчається в аудиторії) наведений у таблиці 2.

Таблиця 2

№ з/п	Назва обладнання	Кількість
1	2	3
1	Система планок:	
	Дошка для блокнота (1215x915мм)	1
	Дошка для письма фломастерами (1515x1215мм)	1
	Дошка для об'яв (1215x915мм)	1
	Підставка до проспектів прозора (250x1200мм)	1
	Екран до проектора (1500x1500 мм)	1
	Набір допоміжних приладів	1
	Допоміжна полиця (800x1150x300мм)	1
2	Акcesуари:	
	Магнітна витирачка	1
	Змінна поверхня для відеоданих (комплект)	2
	Магніт для дошки (комплект)	2
	Фломастери для дошки (комплект)	2
	Кнопки (комплект)	1
	Візок для обладнання	1
	Лазерна указка	1
	Відеопрезентер	1
	Пересувний проектор комп'ютерних та відеоданих з кейсом	5
3	Акcesуари, які необхідні для забезпечення роботи:	
	Транспаранти до лазерних принтерів (100 арк.)	2
4	Тепловізор типу Pulsar Quantum ND	2
5	Бінокль нічного бачення типу Dipol-216 або Pulsar Edge 65 27x5	2
6	Бінокль типу Nikon 20-кратного збільшення	3

1	2	3
7	Обладнання для тренування в управлінні вогнем артилерії, планшети типу планета SAS	12
8	Бінокль з лазерним далекомірм типу Yukon Expert LRF 8x40	2
9	Лазерний далекомір	2
10	Рація типу VERTEX VX-231 VHF Li-on з акумулятором збільшеної ємності 2300 мАч	24
11	Базова станція типу VERTEX STRANDARD VX-1700 AO-125 EXP	8
12	Гарнітура для рації типу VERTEX VX-231 VHF	12
13	Малогабаритний персональний комп'ютер типу "Карат" для жорстких умов експлуатації	2
14	Навігаційна апаратура типу "Базальт" (в комплекті)	2
15	Імітатори стрільби системи "MILES" в комплекті, на стрілецьке озброєння	60
16	Гучномовець	2
17	Портативна акустична система типу PPA500BT	2
18	Зразок тактичного спорядження десантника для ведення бою (бронежилет, розвантажувальний жилет, каска, тактичні окуляри, бойова сорочка, рюкзак, налокітники, наколінники, макет зброї (АКС-74), берці	1
19	Зразок тактичного спорядження морського піхотинця для ведення бою (бронежилет, розвантажувальний жилет, каска, тактичні окуляри, бойова сорочка, рюкзак, налокітники, наколінники, макет зброї (АКС-74), берці	1
20	Бензогенератор типу FORTE FG3500	2

3. Комп'ютерна аудиторія

Комп'ютерна аудиторія призначена для навчання курсантів (слухачів, студентів) роботі з персональними комп'ютерами та пакетами програм загального і спеціального призначення.

Усі комп'ютери, що встановлюються у залі, мають бути об'єднані в локальну комп'ютерну мережу з можливістю виходу в Інтернет.

Заняття проводяться у складі групи з 12–16 осіб.

На фронтальній стіні залу розміщується система планок, персональні комп'ютери на робочих місцях тих, хто навчається. У залі має використовуватися мобільна проекційна апаратура для відображення комп'ютерної, відео- та іншої інформації на великому екрані (1500x1500мм), який входить до складу системи планок.

Робочі місця викладача та курсантів (слухачів, студентів) розміщуються таким чином, що під час проведення занять, при використанні системи відображення, викладач та ті, хто навчаються, повинні мати

можливість зручно сприйняти необхідну навчальну інформацію на екранах моніторів своїх комп'ютерів та на екрані системи відображення.

Перелік орієнтовного обладнання наведений у таблиці 3.

Таблиця 3

№ з/п	Назва обладнання	Кількість
1	2	3
1	Система планок:	
	Дошка для блокнота (1215x915мм)	1
	Дошка для письма фломастерами (1515x1215мм)	1
	Дошка для об'яв (1215x915мм)	1
	Підставка до проспектів, прозора (250x1200мм)	1
	Екран до проектора (1500x1500мм)	1
	Набір допоміжних приладів	1
	Допоміжна полиця (800x1150x300мм)	1
2	Акcesуари:	
	Магнітна витирачка	1
	Змінна поверхня для витирачки (комплект)	1
	Магніт для дошки (комплект)	1
	Фломастери для дошки (комплект)	2
	Кнопки (комплект)	2
	Візок для обладнання	2
	Відеопрезентер	1
	Пересувний проектор комп'ютерних та відеоданих з кейсом	1
3	Акcesуари, які необхідні для забезпечення роботи:	
	Транспаранти до лазерних принтерів (100 арк.)	5
	Транспаранти до графопроєктора для письма фломастерами (100 арк.)	5
	Фломастери до транспарантів (комплект)	2
	Мобільна дошка з копіюванням (1500x900мм)	1
	Комп'ютери	13-17
	Обладнання комп'ютерної мережі	1
	Спеціальне обладнання для комп'ютерного класу (комплект на 12–16 слухачів (курсантів)	1

4. Багатофункціональний конференц-зал (зал для проведення нарад та засідань)

Багатофункціональний конференц-зал призначений для проведення конференцій, засідань, лекцій, семінарів та різних громадських заходів. Технічні засоби навчання у цих приміщеннях мають утворювати єдиний стаціонарний комплекс аудіовізуальних технічних засобів.

З урахуванням багатофункціональності залу робочі місця та обладнання розташовуються таким чином, щоб у будь-якому режимі роботи,

заходи, які мають бути у залі, проводились з максимальною ефективністю та зручністю.

Перелік орієнтовних систем та обладнання конференц-зали наведений у таблиці 4.

Таблиця 4

№ з/п	Назва обладнання	Кількість
1	2	3
1	Мобільна дошка двостороння для письма фломастерами (1500x1200мм)	1
2	Проекційний моторизований екран (2440x2440мм) з підсиленням зображення з пультом ДУ	1
3	Лазерна указка	2
4	Відеопрезентер	1
5	Електронна інтерактивна дошка	1
6	Акcesуари:	
	Транспаранти до лазерних принтерів (100 арк.)	5
	Транспаранти до графопроектора для письма фломастерами (100 арк.)	5
	Фломастери до транспарантів (комплект)	2
	Магнітна витирачка	3
	Змінна поверхня для витирачки (комплект)	2
	Магніт для дошки (комплект)	4
	Фломастери для дошки (комплект)	8
	Електронна інтерактивна дошка	1
7	Система відображення комп'ютерної та відеоінформації у складі:	
	Проектор відображення комп'ютерної та відеоінформації	1
	Комутаційні блоки	1
	Комплект кріплення проектора до стелі	1
	Запасна лампа до проектора	1
	Комплект кабелів	1
8	Система озвучення у складі:	
	Підсилювач потужності з мікшером	1
	Двоканальний підсилювач потужності	1
	Акустична система (для стелі)	2
	Комплект фронтальних акустичних систем (2 шт.)	1
	Петличний радіомікрофон	1
	Ручний радіомікрофон	2
	Стійка мікрофонна на підлогу	2
	Стійка мікрофонна на стіл	2

1	2	3
	Стійка монтажна для обладнання	1
	Комплект кабелів та роз'ємів	1
	Джерело безперебійного живлення	1
	Головні телефони	1
9	Джерела інформації у складі:	
	Відеомагнітофон S-VHS	1
	Двокасетна аудіотека	1
	Програвач (DVD) компакт-дисків	1
	Відеопрезентер	1
	Комплект кабелів	1
	Система зашторювання з управлінням	1
	Система управління комплексом аудіовізуальних технічних засобів	1
	Додаткова система відображення інформації – плазмовий дисплей	2
10	Мобільна конференц-система (з функціями синхронного перекладу) на 100 учасників у складі:	1
	Центральний пристрій управління	1
	Пульт голови дискусійний з селектором каналів	1
	Пульт учасника, дискусійний з селектором каналів	1
	Головні телефони	1
	Пульт перекладача з LCD дисплеєм	2
	Головні телефони перекладача	4
	Комплект кабелів	1

В ході проведення навчальних заходів курсанти (слухачі, студенти) мають розташовуватися за столами, які можуть бути встановлені у будь-якій конфігурації.

Робоче місце доповідача (викладача) на сцені може знаходитись зліва або справа (в залежності від обставин) від встановленого на стелі моторизованого екрана з системою дистанційного управління системи відображення.

Праворуч на сцені має бути робочий стіл доповідача (викладача), ліворуч – трибуна та допоміжний столик для встановлення портативного комп'ютера, відеопрезентера або відеоплеєра (для оперативної зміни відеоматеріалів на касетах). У цих зонах роботи передбачається можливість підключення доповідачем (викладачем) зазначеного обладнання до системи відображення комп'ютерної і відеоінформації та системи озвучення.

Мобільна трибуна може бути встановлена у будь-якому місці залу.

Ліворуч та праворуч від сцени встановлюються мобільні двосторонні дошки на колесах для письма фломастером. Наявність двох дошок для

письма дозволяє доповідачам (викладачам) відобразити увесь необхідний під час доповіді (лекції) матеріал.

У складі системи озвучення можуть передбачатися три радіомікрофони: петличний та два ручних. Петличний радіомікрофон використовується у випадку необхідності доповідача (викладача) переміщуватися по залу. Ручні мікрофони – для роботи за трибуною (або за робочим столом доповідача (викладача), а також для запитань із аудиторії.

Акустичні системи озвучення можуть встановлюватися на стелі.

Система відображення комп'ютерної та відеоінформації має можливість дозволяти демонструвати відеоматеріали від будь-якого відеоджерела.

Як допоміжний пристрій для відображення комп'ютерної та відеоінформації має використовуватися плазмовий дисплей з діагоналлю не менше 42 дюймів, який має бути закріплений на стіні залу.

Проектор системи відображення може кріпитися до стелі за допомогою спеціального пристрою кріплення.

Обладнання розміщується таким чином, щоб доповідач (викладач) зі свого робочого місця мав можливість швидко встановити у необхідний блок будь-який носій інформації та за допомогою відповідної системи забезпечити якісне відтворення матеріалу доповіді або лекції.

Централізоване управління системами комплексу, джерелами інформації та допоміжними системами (освітлення, зашторювання) здійснюється за допомогою системи дистанційного управління, пульт якої знаходиться на столі доповідача (викладача).

Використовуючи пульт системи дистанційного управління, доповідач (викладач) зі свого робочого місця може управляти такими системами та джерелами інформації:

- системою відображення комп'ютерної та відеоінформації;
- системою озвучення залу;
- системою зашторювання;
- системою освітлення;
- аудиомагнітофоном;
- програвачем компакт-дисків;
- відеопрезентером (при підключенні до системи відображення).

Основні блоки відтворення, підсилювання та комутації систем комплексу та деякі джерела інформації (відеомагнітофон, програвач компакт-дисків, аудіодека) розміщуються у спеціальній шафі для обладнання з дверцями. Шафа з обладнанням встановлюється у апаратній кімнаті. На робочому столі оператора розміщується комп'ютер для підготовки та відтворення матеріалів.

У такому разі, якщо в ході проведення занять будуть брати участь представники зарубіжних країн, встановлений у великому залі комплекс аудіовізуальних технічних засобів має бути доповнений системою синхронного перекладу, яка входить до складу комплексу аудіовізуальних технічних засобів універсальної аудиторії на 50 місць. У цьому випадку

перекладачі, що забезпечують синхронний переклад, розміщуються на своїх робочих місцях, які знаходяться в кімнаті перекладачів біля апаратної кімнати.

У ході проведення конференцій, засідань та нарад усі учасники мають розташовуватися за столами, які можуть бути встановлені у будь-якій конфігурації.

Робоче місце доповідача (викладача) – за трибуною, яка встановлюється на сцені ліворуч. Біля трибуни має знаходитися допоміжний столик для розміщення портативного комп'ютера або відеопрезентера. Доповідач (викладач) може розміщувати обладнання також на столі, який встановлюється на сцені праворуч. В цих робочих зонах передбачається можливість підключення необхідного для доповіді (лекції) обладнання до системи відображення комп'ютерної та відеоінформації, а також системи озвучення.

Ліворуч (праворуч) на трибуні має бути встановлена мобільна двостороння дошка (на колесах) для письма фломастером.

Обмін інформацією між доповідачем (викладачем) та учасниками заходу здійснюється за допомогою апаратури системи озвучення або мобільної конференц-системи. Пульти конференц-системи встановлюються на робочих столах усіх учасників.

У такому разі, якщо у заході будуть брати участь представники зарубіжних країн, конференц-система забезпечує також синхронний переклад. Для забезпечення аудіоінформацією учасників, які розміщуються на додаткових робочих місцях (місцях спостерігачів, які можуть бути встановлені у будь-якому місці залу), має використовуватися система озвучення та система синхронного перекладу.

У випадку використання систем синхронного перекладу перекладачі розміщуються на своїх робочих місцях, які знаходяться у кімнаті перекладачів біля апаратної кімнати. На робочих місцях перекладачів встановлюються відео-монітори для спостереження за подіями у залі.

Відеомонітори мають входити до складу системи відеоспостереження, камерами якої управляє оператор. Крім того, в стіні між апаратною кімнатою та залом передбачаються тоновані вікна для спостереження перекладачами та оператором за подіями у залі.

Крім підсилення голосу, система озвучення має використовуватися для відтворення фонові музики або іншої аудіоінформації з будь-якого аудіоджерела, а також для аудіо-супроводження відеоматеріалів під час їх відтворення.

У складі системи озвучення передбачаються три радіомікрофони: петличний та два ручних.

Акустичні системи озвучення вбудовуються на стелі, а потужні акустичні системи для відтворення стереозвуку встановлюються ліворуч та праворуч у зоні сцени.

Система відображення комп'ютерної та відеоінформації має дозволяти демонстрування відеоматеріалів з будь-якого відеоджерела на великому екрані, який встановлюється у глибині сцени на стелі.

Як допоміжний пристрій для відображення комп'ютерної та відеоінформації використовується плазмовий дисплей з діагоналлю 42" або телевізор, який має бути закріплений на стіні залу.

Проектор системи відображення встановлюється під стелею за допомогою спеціального пристрою кріплення.

Централізоване управління системами комплексу, джерелами інформації та допоміжними системами (освітлення, зашторювання) виконується за допомогою системи дистанційного управління, пульт якої знаходиться на столі доповідача (викладача).

За допомогою пульта системи управління доповідач (викладач) зі свого робочого місця має управляти такими системами та джерелами інформації:

- системою відображення;
- системою озвучення залу;
- системою зашторювання;
- системою освітлення;
- аудиомагнітофоном;
- програвачем компакт-дисків;
- відеопрезентера (при підключенні до системи відображення).

Зв'язок оператора із залом забезпечується через розміщений на робочому столі оператора пульт конференц-системи. Крім того, у стіні між апаратною кімнатою та залом передбачається вікно з тонованим склом для спостереження оператором за подіями у залі.

Основні блоки відтворення, підсилювання та комутації систем комплексу та деякі джерела інформації (відеомагнітофон, програвач компакт-дисків, аудіотека) розміщуються у спеціальній шафі для обладнання з дверцями. Шафа з обладнанням встановлюється в апаратній кімнаті. На робочому столі оператора встановлюється комп'ютер для підготовки та відтворення матеріалів і спеціальний монітор для попереднього перегляду матеріалів перед відображенням на великому екрані.

Оснащення Малого залу засідань для проведення нарад та переговорів:

в ході проведення конференцій, засідань та нарад голова та учасники засідання мають розташовуватися за столом, який встановлений у центрі приміщення.

Робоче місце доповідача – за трибуною, яка встановлюється ліворуч або праворуч від столу. Праворуч від столу встановлюється столик для розміщення обладнання (портативного комп'ютера або відеопрезентера).

У цій робочій зоні передбачається можливість підключення необхідного для доповіді обладнання до системи відображення комп'ютерної та відеоінформації та системи озвучення. Біля столика для обладнання встановлюється спеціальна шафа для обладнання (рейкова стійка) з дверцями, де розміщені основні блоки відтворення, підсилювання та

комутації систем комплексу аудіовізуальних технічних засобів та деякі джерела інформації (відеомагнітофон, програвач компакт-дисків, аудіотека);

На робочому столі оператора встановлюється комп'ютер для підготовки та відтворення матеріалів та спеціальний монітор для попереднього перегляду матеріалів перед відображенням на великому екрані.

Обмін інформацією між доповідачем, головою та учасниками заходу здійснюється за допомогою апаратури системи озвучення. Акустичні системи озвучення вбудовуються у стелю.

На фронтальній стіні розміщується система планок з дошками для письма, об'яв, підставкою для інформаційних матеріалів і планками для розміщення плакатів, схем та інших наочних посібників.

Проектор системи відображення встановлюється на стелі за допомогою спеціального пристрою кріплення.

Централізоване управління системами комплексу, джерелами інформації та допоміжними системами (освітлення, зашторювання) виконується за допомогою системи дистанційного управління, пульт якої може знаходитися у зручному для управління місці.

За допомогою пульта системи управління доповідач (оператор) зі свого робочого місця повинен мати можливість управляти такими системами та джерелами інформації:

- системою відображення;
- системою озвучення залу;
- системою зашторювання;
- системою освітлення;
- аудиомагнітофоном;
- програвачем компакт-дисків;
- відеопрезентером (при підключенні до системи відображення).

Перелік орієнтовних систем та обладнання малого залу для засідань наведений у таблиці 5.

Таблиця 5

№ з/п	Назва обладнання	Кількість
1	2	3
1	Дошка для письма фломастерами	1
2	Проекційний моторизований екран 1780x1780мм, поверхня з підсилюванням відображення, з пультом ДУ	1
3	Лазерна указка	1
4	Відеопрезентер	1
5	Акcesуари:	
	Магнітна витирачка	1

Продовження таблиці 5

1	2	3
	Змінна поверхня для витирачки (комплект)	1
	Магніт для дошки (комплект)	1
	Фломастери для дошки (комплект)	1
6	Система відображення комп'ютерної та відеоінформації, у тому числі:	
	Проектор відображення комп'ютерної та відеоінформації	1
	Комутаційні блоки	1
	Комплект кріплення проектора до стелі	1
	Запасна лампа до проектора	1
	Комплект кабелів	1
	Електронна інтерактивна дошка	1
7	Система озвучення у складі:	
	Акустична система (для стелі)	1
	Підсилювач з мікшером	1
	Петличний радіомікрофон	1
	Ручний радіомікрофон	1
	Стійка мікрофонна на підлогу	1
	Стійка мікрофонна на стіл	1
	Стійка для обладнання	1
	Комплект кабелів та роз'ємів	1
8	Джерела інформації у складі:	
	Відеомагнітофон	1
	Двокасетна аудіотека	1
	Програвач (DVD) компакт-дисків	1
	Комплект кабелів	1
	Система зашторювання з управлінням (комплект на вікна)	1
	Система управління комплексом аудіовізуальних технічних засобів	1

Директор Департаменту військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України
генерал-майор

М.С.САДОВСЬКИЙ

Додаток 2

до Порядку забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти

(підпункт 11.1 пункту 11 розділу 2)

Загальна класифікація
тренажерів, якими забезпечуються ВВНЗ та ВНП ЗВО

Класифікаційні ознаки	Класифікаційне найменування виду тренажера	Визначення класифікаційного виду тренажера
1	2	3
За функціональним призначенням	Універсальний тренажер	Тренажер призначено для підготовки операторів систем або об'єктів керування різного типу, але одного функціонального призначення. (Наприклад: універсальний тренажер для навчання й тренувань радіотелеграфістів по прийому й передачі текстів абеткою Морзе)
	Спеціалізований тренажер	Тренажер призначено для підготовки операторів однієї спеціальності з виконання ними окремих специфічних операцій, часткової або всієї сукупності операцій щодо керування системою або об'єктом керування конкретного типу. Примітка. Для підготовки фахівців льотного профілю застосовуються процедурні тренажери для відпрацювання порядку підготовки до запуску ЛА та дій в особливих випадках в польоті
	Комплексний тренажер	Тренажер призначено для індивідуальної або спільної підготовки членів групи операторів, керуючих конкретною системою або об'єктом керування в повному обсязі їхніх функціональних обов'язків і взаємодії. Примітка. Комплексним може бути тренажер, призначений для навчання навіть однієї людини, якщо його обов'язки вимагають сполучення декількох спеціальностей

1	2	3
	Тренажер з керування кораблем (літальним апаратом)	Тренажер призначено для навчання та тренувань однієї людини або групи особового складу, що беруть участь і взаємодіють в керуванні маневрами корабля (літального апарата)
За характером розв'язуваних завдань	Спеціалізований груповий тренажер	Полігон для відпрацювання дій особового складу по боротьбі за живучість екіпажів надводних кораблів та підводних човнів. Призначений для відпрацювання практичних навичок по боротьбі з пожежею, водою та рятуванням особового складу
	Тренажер з бойового використання зброї та технічних засобів	Тренажер, призначено для навчання та тренувань особового складу, що бере участь у керуванні комплексами та системами зброї або технічних засобів
	Оперативний тренажер	Тренажер призначено для керування операціями і штабом сил (військ)
	Тактичний тренажер	Тренажер призначено для навчання і тренувань командирів тактичної ланки
По числу осіб, які тимчасово навчаються	Індивідуальний тренажер	Комплексний, спеціалізований або універсальний тренажер, що забезпечує одночасну підготовку одного оператора
	Груповий тренажер	Комплексний або спеціалізований тренажер, що забезпечує одночасну й спільну підготовку особового складу одного підрозділу або декількох взаємодіючих підрозділів Примітки: 1. Тренажер, що забезпечує одночасну й спільну підготовку групи особового складу однієї спеціальності, називається спеціалізованим груповим тренажером. 2. Тренажер, що забезпечує одночасну й спільну підготовку груп особового складу різних спеціальностей по спільному керуванню кораблем, його зброєю або технічними засобами, називається комплексним груповим тренажером

1	2	3
За способом розміщення (установки)	Стаціонарний тренажер	Тренажер установлено і змонтовано стаціонарно у відведених спеціально для цього приміщеннях будинків і споруд
	Пересувний тренажер	Тренажер установлено на спеціальних або пристосованих засобах пересування та не потребує монтажу або демонтажу для перекладу із транспортного положення в робоче та навпаки
	Бортовий тренажер	Тренажер, що конструктивно входить до складу зразка озброєння і військової техніки й установлений на них стаціонарно
За ступенем застосування до індивідуальних особливостей того, кого навчають	Не адаптований тренажер	Тренажер, що моделює пристрій і який забезпечує навчання оператора по заданих алгоритмом функціонування, без самопристосовування до його індивідуальних психофізіологічних особливостей і рівня навченості
	Адаптований тренажер	Тренажер, що забезпечує автоматичну оптимізацію керування процесом навчання оператора з урахуванням швидкості і якості виконання ним навчальних завдань
За ступенем автоматизації керування процесом навчання	Неавтоматизований тренажер	Тренажер, керування технічними засобами якого здійснюється керівником навчання (навчальним) шляхом безпосереднього впливу на елементи конструкції моделюючого пристрою тренажера з метою завдання навчальних завдань, у тому числі по несправностях або аваріях

Директор Департаменту військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України
генерал-майор

М.С.САДОВСЬКИЙ

Додаток 3

до Порядку забезпечення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти
(пункт 5 розділу 3)

Номенклатура, терміни та ресурси служби інформаційно-телекомунікаційних систем

Відпрацювання ресурсу:	
Персональні електронно-обчислювальні машини всіх типів	8000 годин
Строк служби:	
Персональні електронно-обчислювальні машини (системні блоки) всіх типів	5 років
Монітори	5 років
Друкуючі пристрої до ЕОМ (принтери, плотери)	5 років
Джерело безперебійного живлення	3 роки
Миша, клавіатура	2 роки
Сканери, стримери, дигітайзери, магнітооптичні накопичувачі, засоби MULTIMEDIA (графопроєктори, мультимедійні проєктори)	5 років
Носії інформації (usb-flash)	2 роки
USB подовжувачі	2 років
Перехідники USB – LPT	2 роки
Картрідери	3 роки
Інтерактивні дошки	8 років
Мережове обладнання	5 років

У разі, якщо гарантійний термін експлуатації закінчився, а виріб не відпрацював встановлений ресурс і ремонт його неможливий або економічно недоцільний, – до акта списання необхідно прикладати висновок сервісного центру або ремонтного органу.

Директор Департаменту військової освіти, науки,
соціальної та гуманітарної політики
Міністерства оборони України
генерал-майор

М.С.САДОВСЬКИЙ